

ÅRSREDOVISNING JUSTITIEKANSLERN 2024

Dnr 2024/7651

Innehåll

INLEDNING	3
RESULTATREDOVISNING	6
1. Om årsredovisningen.....	6
2. Verksamhetsöversikt.....	8
3. Tillsyn.....	11
4. Skadestånd inklusive rättegångar	15
5. Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	24
6. Rättshjälp inklusive rättegångar	26
7. Övriga rättegångar.....	29
8. Övriga ärendeslag	30
9. Kompetensförsörjning	32
10. Tabeller	33
FINANSIELLA DOKUMENT	36
Resultaträkning	36
Balansräkning	37
Anslagsredovisning	38
Tilläggsupplysningar och noter	39
Sammanställning över väsentliga uppgifter	49
UNDERTECKNANDE AV ÅRSREDOVISNING	50

Sändlista

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se

JUSTITIEKANSLERNS 312:e VERKSAMHETSÅR

Den 2 september 2024 lämnade Mari Heidenborg, den 44:e justitiekanslern i ordningen, sitt uppdrag och blev president i Svea hovrätt. Som 45:e justitiekansler har regeringen utnämnt justitierådet Thomas Bull som tillträder den 1 mars 2025. Årsredovisningen, som färdigställts av samtliga medarbetare, avges därför av undertecknad i egenskap av tillförordnad justitiekansler.

En första reflexion av det gångna året är att den utveckling av verksamheten som innebär att Justitiekanslern i allt större utsträckning behöver lägga sina resurser på tvistelösning, både inom ramen för statens frivilliga skadereglering och i rättegångar, har fortsatt. Inflödet av skadeståndsrättegångar är fortfarande högt och har även ökat i jämförelse med föregående år. En betydande del av dessa rättegångar är också, som framgår av redogörelsen i avsnitt 4.3, mycket omfattande med komplex juridisk materia. Under året har även flera större rättegångar som inte avser skadestånd mot staten inletts. Här kan särskilt nämnas att fyra samebyar begärt fastställelse av att de i förhållande till staten har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske inom respektive samebys område ovanför odlingsgränsen.

Uppgiften att företräda staten i domstol utförs, med något undantag, av Justitiekanslerns egna medarbetare. Det ger myndigheten bättre förutsättningar att med hög kvalitet bevaka och tillvarata statens intressen. Det är också av stor vikt att statens processföring sker på ett sätt som är förenligt med de krav på saklighet som gäller för den offentliga verksamheten.

Eftersom ombudsuppgiften blivit alltmer resurskrävande har den egeninitierade tillsynen i form av inspektioner och skrivbordsgranskningar fått stå tillbaka. Som framgår av årsredovisningen har dock den tillsyn som föranletts av anmälningar från enskilda utförts i princip i samma omfattning som tidigare. En inte obetydlig del av tillsynen har dessutom utförts i samband med den frivilliga skaderegleringen genom tillsynsuttalanden och genom den legalistiskt inriktade granskningen av bland annat rättighetsfrågor som sker för att tillgodose kraven på staten att tillhandahålla ett effektivt rättsmedel vid kränkningar av Europakonventionen.

När det gäller verksamhetens resultat kan det konstateras att Justitiekanslern under året har haft vad som kan betecknas som ett normalt inflöde av ärenden, även om antalet inkommande ärenden ligger på en lägre nivå jämfört med förra året. Detta förhållande förklaras i allt väsentligt av drygt 2 000 sambandsärenden som kom in under 2023. De avsåg anspråk med hänvisning till att staten inte ansågs ha uppfyllt sina positiva förpliktelser enligt Europakonventionen om att bland annat informera om risker förknippade med vaccination mot svininfluensan under 2009 och 2010. Bortser man från dessa ärenden kan det konstateras att antalet inkomna men även avgjorda ärenden har varit högre jämfört med föregående år.

Jämfört med föregående år har vi under året förhållit oss väsentligt bättre till de tidsmål som enligt verksamhetsplanen har gällt för den frivilliga skaderegleringen. Sålunda hade Justitiekanslern vid årets slut, jämfört med motsvarande tidpunkt 2023, hälften så många skaderegleringsärenden som var äldre än tolv månader i balans (106 mot 202). En förklaring till minskningen är att Justitiekanslern under året har vidtagit åtgärder för att effektivisera skaderegleringen och minska omloppstiderna. På så sätt har även fler äldre ärenden kunnat avgöras. Det ska framhållas att detta har skett utan att vi har gett upp kraven på kvalitet i den skadereglerande verksamheten. Även om läget således förbättrats är förhoppningen att de tidsmål som gäller för skaderegleringen genomgående ska kunna uppnås. Eftersom fråga är om partbesked som kan läggas till grund för överväganden om rättegång ska inledas vid avslag finns det anledning att ytterligare försöka vässa uppfyllelsen av tidsmålen.

När det gäller ärendena om ersättning vid frihetsberövanden har fler ärenden inkommit än förra året. Färre ärenden har å andra sidan avgjorts till följd av den särskilda avverkningsinsats som gjordes 2023 för att få ned balanserna. Det förhållandet att den totala ersättningsnivån är lägre än tidigare kan delvis förklaras av att antalet avgjorda ärenden minskat. Den huvudsakliga förklaringen ligger dock i att antalet avslag har ökat med anledning av att fler jämkningar än tidigare skett med hänvisning till att frihetsberövandet ansetts föranlett av sökandens eget beteende. Den rättstillämpning som Justitiekanslern gett uttryck för i skaderegleringen har lett till att fler anspråk om ersättning för frihetsberövanden blivit föremål för domstolsprövning. Således blir det ytterst domstolarna som avgör hur lagstiftningen beträffande förutsättningarna för jämkning ska tillämpas.

Gruppen tryck- och yttrandefrihetsärenden är i likhet med tidigare år inte antalsmässigt så stor. Ärendena är dock av särskild betydelse på grund av sin koppling till grundläggande värden i vårt demokratiska statsskick och att Justitiekanslern har en exklusiv åklagarroll på detta område. Uppdraget att vaka över tryck- och yttrandefriheten innebär å ena sidan att värna yttrandefriheten och å andra sidan att bidra till att sätta gränserna för vad som får uttryckas. Dessa ärenden ägnas därför regelmässigt särskild uppmärksamhet. Justitiekanslern har ökat sina insatser och sin medverkan i förundersökningarna och i rättegångarna i tryck- och yttrandefrihetsmålen för att på så sätt säkerställa att kompetensnivån upprätthålls.

Ett ytterligare område som Justitiekanslern ägnat mycket uppmärksamhet åt under året är rättshjälpen. Ökningen av inkommande ärenden fortsätter (tio procents ökning mellan 2022 och 2023 och åtta procents ökning mellan 2023 och 2024). Arbetet med att granska rättsliga biträdens kostnadsräkningar kräver mycket intensivt arbete. Antalet överklaganden har visserligen minskat, vilket till stor del kan förklaras av att domstolarna helt enkelt blivit bättre på att följa upp den praxis som tillkommit genom Justitiekanslerns klagorätt. Vi kan också se att bifallen till våra överklaganden ligger kvar på en hög nivå.

Justitiekanslern har som vanligt haft en viss omsättning av medarbetare, vilket i någon mån beror på att föredragandena som regel anställs på tidsbegränsade förordnanden och brukar söka sig vidare efter cirka fyra år. Tjänstgöringen här är mycket meriterande, vilket innebär att föredragande också har lätt att få kvalificerade anställningar efter tjänstgöringen. För att klara av att hantera pågående och förväntade rättegångar har vi med budgettillskott kunnat utöka föredragandekretsen inför 2025. Efter de rekryteringar som gjorts kan det konstateras att Justitiekanslern fortfarande attraherar kompetenta sökande, vilket utgör ett resultat av att myndigheten, förutom att kunna erbjuda kvalificerade och intressanta arbetsuppgifter, har en mycket god arbetsmiljö med delegation och flexibilitet i arbetssätten som bidrar till en effektiv verksamhet med hög kvalitet.

Daniel Kjellgren
Tillförordnad justitiekansler

RESULTATREDOVISNING

1 OM ÅRSREDOVISNINGEN

1.1 ALLMÄNT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Avsnitt 1 beskriver årsredovisningens innehåll och struktur. I avsnitt 2 lämnas en översikt av Justitiekanslerns verksamhet under året. De följande avsnitten ger en närmare beskrivning av verksamheten under rubrikerna Tillsyn, Skadestånd inklusive rättegångar, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Rättshjälp inklusive rättegångar, Övriga rättegångar och Övriga ärendeslag. Avsnitt 9 innehåller uppgifter om myndighetens kompetensförsörjning. Därefter följer Tabell 1, 2 och 3, de finansiella dokumenten och slutligen justitiekanslerns undertecknande av årsredovisningen.

1.2 ANALYS, BEDÖMNING OCH RESULTATINDIKATORER

Redovisningen innehåller analyser och bedömningar av verksamhetens resultat under respektive avsnitt. De av myndigheten fastställda målen för handläggningstider i verksamhetsplanen för 2024 och hur dessa mål uppfylls används som resultatindikatorer. Justitiekanslern har även andra specifika mål för olika ärendekategorier i myndighetens verksamhetsplan. I något fall redovisas hur de målen uppfylls.

1.3 STYCKKOSTNADER

Enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärenden som omfattar ett stort antal ärenden redovisas. Justitiekanslern har tidigare varit undantagen från kravet om redovisning av styckkostnad.

Styckkostnader redovisas för skadestandsärenden enligt frihetsberövandelagen, avsnitt 4.1, och skadeståndslagen m.m., avsnitt 4.2. Övriga ärendeslag kan inte anses innebära handläggning av ett stort antal ärenden enligt förordningen.

Redovisningen består av den uppskattade totala verksamhetskostnaden för ärendeslaget, antalet avgjorda ärenden under året samt kostnaden per ärende.

Justitiekanslern tillämpar inte tidrapportering. Verksamhetskostnaderna baseras på vilka som i huvudsak arbetar med ärendeslaget och en uppskattning av hur stor del av sin tid dessa personer lägger på det arbetet. Kostnaden för den uppskattade tiden har sedan beräknats på den totala anslagsförbrukningen på anslag 6:2 Justitiekanslern, anslagspost 1.

Osäkerheten av uppskattningen är delvis stor och det är svårt att dra några slutsatser av redovisningen. Dessutom har ärendena enligt skadeståndslagen m.m. mycket varierande handläggningstid, vilket gör att informationen om styckkostnaderna för dessa ärenden riskerar att bli missvisande.

1.4 REDOVISNING AV INDIVIDBASERAD STATISTIK

Justitiekanslern för i huvudsak statistik utifrån antalet ärenden och inte på individnivå. Det är därför inte möjligt att uppdelning statistiken efter kön, annat än i fråga om antalet anställda.

1.5 FÖRDELNING AV KOSTNADER

Justitiekanslern är inte indelad i olika verksamhetsområden utan betraktas som en verksamhet. Någon fördelning av intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § första stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag görs därför inte.

2 VERKSAMHETSÖVERSIKT

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern har fem huvuduppgifter: att utöva en extraordinär tillsyn över den offentliga förvaltningen, att reglera vissa typer av skador för vilka staten ansvarar i förhållande till enskilda, att företräda staten i rättegångar, att vaka över tryck- och yttrandefriheten samt att fungera som regeringens juridiska rådgivare.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter utövar Justitiekanslern tillsyn över domstolars och myndigheters beslut i frågor om rättshjälp. Justitiekanslern utövar också tillsyn över Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet samt när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet.

Hos Justitiekanslern arbetar förutom justitiekanslern, som är myndighetschef, byråchefer, en verksjurist, föredragande, en beredningsjurist, jurister, notarier samt administrativ personal. Myndigheten är indelad i fyra sakenheter och en administrativ enhet. Varje sakenhet leds av en byråchef. Den administrativa enheten leds av en administrativ chef.

2.2 JUSTITIEKANSLERN 2024 – EN ÖVERSIKT

Justitiekanslern är en liten myndighet med ett omfattande uppdrag. Arbetsbördan är stor. Arbetsmängden bestäms av ett ärendeflöde som inte går att påverka. Ett stort antal rättegångar, av vilka en betydande del är mycket resurskrävande, har utgjort en särskild utmaning under de senaste åren, så även 2024.

Som framhållits i tidigare årsredovisningar deltar alla anställda på myndigheten i utvecklingsarbetet. De anställda enas om verksamhetsmålen. Detta innebär att de förändringar som genomförs accepteras av medarbetarna. Dessutom bidrar det till en god arbetsmiljö och ett gemensamt engagemang för genomförandet av myndighetens uppdrag.

Ärendehandläggningen under året

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	1 423	1 866	2 072
<i>Inkomna ärenden</i>	8 433	10 010	7 609
<i>Avgjorda ärenden</i>	8 376	10 451	7 783
<i>Utgående balans¹</i>	1 464	1 423	1 881

Ovanstående tabell, nedbruten i antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2024 fördelat på olika ärendetyper, redovisas i **tabell 1** (s. 33). Av **tabell 2** (s. 34) framgår under vilka år de ärenden som balanserats till 2024 har kommit in. **Tabell 3** (s. 35) visar resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

för handläggningstider per den 31 december 2024 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2024.

År 2024 registrerades 8 433 ärenden, vilket är ungefär 1 600 färre än året före. Det var främst antalet skadeståndsanspråk som minskade, vilket beror på att det under 2023 inkom drygt 2 000 skadeståndsärenden som avsåg samma fråga och som hanterades tillsammans. Gällande de flesta andra ärendeslag ökade antalet inkomna ärenden.

Under året avgjordes 8 428 ärenden, vilket är drygt 2 000 färre än året före. Även denna minskning gäller främst skadeståndsärenden och beror på det tidigare nämnda massärendet. Antalet balanserade ärenden var ungefär lika många som föregående år, 1 464 ärenden 2024 jämfört med 1 423 ärenden 2023.

Målen för handläggningstider av ärenden som satts upp i verksamhetsplanen har uppnåtts i merparten av ärendena, se tabell 3.

Tillsyn, skadereglering och rättshjälp är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten sett till antalet ärenden.

Under året genomfördes inga initiativärenden, inspektioner på plats eller tillsynsprojekt genom så kallade skrivbordsgranskningar.

En viktig del av tillsynen är den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar. Årets granskning av förteckningarna föranledde ett betydande antal påpekanden och ett fall av kritik.

Ett stort antal tillsynsärenden aktualiserades genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranledde någon närmare granskning.

Skaderegleringen och rättegångarna rörande skadestånd är de delar av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Under året utgjorde antalet inkomna skadeståndsärenden 45 procent av det totala antalet inkomna ärenden. Vid årets utgång pågick 48 rättegångar gällande skadestånd.

Skaderegleringen innefattar en form av tillsyn och kan också ge upphov till tillsynsåtgärder. Det kan till exempel gälla att frågor angående rutiner och ärendehantering hos myndigheterna, som det kan finnas skäl att utreda närmare ur ett rent tillsynsperspektiv, uppmärksammas.

Antalet inkomna anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) uppgick till 2 344, varav 122 avsåg begäran om omprövning. Ersättning beviljades helt eller delvis i 83 procent av de under året avgjorda ärendena.

Anspråken i övrigt avsåg främst anspråk enligt bestämmelserna i skadeståndslagen om skadestånd vid fel eller försummelse vid myndighetsutövning och vid överträdelser av Europakonventionen. I 15 procent av 1 587 avgjorda ärenden beviljades ersättning.

Under 2024 inleddes 33 förundersökningar på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. I tre ärenden väcktes åtal under året. Vid årets utgång fanns 21 öppna ärenden där rättegång i tryck- och yttrandefrihetsmål pågick.

Antalet inkomna ärenden inom ramen för tillsynen över myndigheters och domstolars beslut i frågor om rättshjälp uppgick till 2 816, vilket är en ökning. Justitiekanslern överklagade under året beslut i 88 rättshjälpsärenden.

På regeringens uppdrag har Justitiekanslern under året bevakat statens rätt när ett kinesiskt bolag framställde krav enligt ett bilateralt investeringsskyddsavtal mellan Sverige och Kina.

Justitiekanslern anlitas flitigt som remissinstans av Regeringskansliet. Under året besvarades 102 remisser.

3 TILLSYN

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	29	44	57
<i>Inkomna ärenden</i>	1 120	1 072	1 026
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	1 149	1 116	1 083
<i>Avgjorda ärenden</i>	1 106	1 082	1 039
<i>Utgående balans¹</i>	38	29	44

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tillsynsärenden utgjort 13 procent.

Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvar ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tio månader.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Beslut från en inspektion bör vara färdigställt inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.
- Ett initiativärende som innefattar en så kallad skrivbordsinspektion bör avslutas inom tre månader från det att det underlag som ska granskas är inhämtat.

Av de 1 120 tillsynsärenden som registrerades under året var 855 anmälningar från enskilda, 231 ärendeförteckningsärenden (inklusive ärenden om dispens) enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515) och 34 protokoll från personalansvarsnämnder. Inga tillsynsärenden inleddes på Justitiekanslerns eget initiativ.

Kritik uttalades i nio av de 1 106 tillsynsärenden som avgjordes under året, vilket motsvarar 0,8 procent. Därutöver gjordes påpekanden i 48 ärenden och uttalanden i ett ärende. Elva anmälningar från enskilda remitterades. I 73 procent av de remitterade ärendena uttalades kritik.

Förutom i tillsynsärenden har Justitiekanslern inom ramen för ett flertal skaderegleringsärenden haft anledning att pröva frågor av renodlad tillsynskaraktär. Dessa ärenden ingår inte i den ovan nämnda statistiken rörande tillsynsärenden men behandlas i avsnitt 3.4.

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans (för åren 2023 och 2024) beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

3.1 TILLSYNSPROJEKT

Justitiekanslern har under året varken inlett eller avslutat några tillsynsprojekt.

3.2 ENSKILDA TILLSYNSÄRENDEN (KLAGOMÅL, INITIATIVÄRENDEN OCH ÖVERLÄMNAD ÄRENDEN)

I åtta ärenden där enskilda har gjort anmälan har Justitiekanslern uttalat kritik.

Kritiken har bland annat avsett bristande efterlevnad av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen. Polismyndigheten har i tre olika ärenden kritiserats för dröjsmål med att behandla en begäran om att få del av allmänna handlingar.

Migrationsverket har i två olika ärenden kritiserats för passiv och långsam handläggning av ärenden. Det ena ärendet rörde medborgarskap och det andra ärendet uppehålls- och arbetstillstånd. I det senare ärendet kritiserades myndigheten för dröjsmål dels med att påbörja handläggningen av ärendena, dels med att vidta åtgärder för att följa föreläggande i dom om att avgöra ärendena snarast.

Justitiekanslern har vidare kritiserat Arbetsmiljöverket för underlåtenhet att besvara frågor från en enskild.

Slutligen har Justitiekanslern i två olika ärenden riktat kritik mot Kriminalvården. I det ena fallet kritiserades myndigheten för att en intagen varit skyddsplacerad på en säkerhetsavdelning utan att omfattas av beslut enligt 2 kap. 4 § fängelselagen. I det andra ärendet riktade Justitiekanslern allvarlig kritik mot Kriminalvården för att myndigheten underlåtit att beakta tid som en person varit frihetsberövad i samband med verkställighet av en dom, vilket fick till följd att en person varit felaktigt frihetsberövad.

Av anmälningarna från enskilda lades 541 till handlingarna med ett brevsvvar till anmälaren och 160 lades till handlingarna utan någon åtgärd. I vissa fall då anmälan lades till handlingarna utan någon åtgärd kan anmälaren ha fått ett brevsvvar vid ett tidigare tillfälle. 43 ärenden som avsåg anmälningar från enskild om brott i tjänsten avslutades med beslut om att förundersökning inte skulle inledas.

Beträffande såväl ärenden som avslutades utan vidare utredning som ärenden som föranledde utredning av någon omfattning uppnåddes per den 31 december 2024 i de allra flesta fallen de i verksamhetsplanen uppsatta målen om en månads respektive tio månaders handläggningstid.

3.3 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 176 andra myndigheter granskats.

Granskningen av ärendeförteckningar avslutades med att Justitiekanslern kritiserade Brottsförebyggande rådet för brister i diarieföringen.

Vidare gjorde Justitiekanslern påpekanden beträffande 13 länsstyrelser och 35 andra myndigheter.

Samtliga ärenden avslutades inom den enligt verksamhetsplanen utsatta tiden.

3.4 TILLSYN I SKADEREGLERINGSÄRENDEN

Justitiekanslern har i 19 skaderegleringsärenden riktat kritik mot myndigheter.

I fyra fall har kritik riktats mot Kriminalvården med anledning av att dömda, efter att domarna mot dem fått laga kraft, varit placerade i häkte längre tid än vad strafftidslagen tillåter i väntan på placering i anstalt. I ett fall hade den dömda fått vänta i drygt fem månader på en anstaltsplacering.

Kriminalvården har därutöver fått allvarlig kritik för att en dömd person, efter det att han börjat verkställa sitt fängelsestraff, utan giltigt skäl varit placerad i avskildhet i avvaktan på placering på riksmottagningen. Kriminalvården kritiserades även för att det aktuella avskildhetsbeslutet hade motiverats på ett sådant sätt att det gett sken av att vara lagligen grundat.

Polismyndigheten har i ett fall kritiserats för att ha underlåtit att underrätta en målsägande om ett beslut att lägga ned en förundersökning. Den aktuella förundersökningen inleddes efter att gärningsmän hade trängt sig in i målsägandens bostad och misshandlat denne. Efter att initiala förundersökningsåtgärder hade vidtagits lades förundersökningen ned fyra dagar efter händelsen. Målsäganden underrättades dock inte om beslutet, trots att denne hade begärt att få en sådan underrättelse. Målsäganden fick besked om nedläggningsbeslutet först ett år senare. (Se även avsnitt 4.2.)

Polismyndigheten har i två fall fått kritik med anledning av dröjsmål vid hanteringen av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar.

Finansinspektionen har kritiserats för långsam handläggning i ett ärende gällande sanktionsavgift på grund av överträdelse av EU:s marknadsmissbruksförordning. I det aktuella ärendet uppgick handläggningstiden till drygt 16 månader, där handläggningen var passiv under större delen av tiden. Justitiekanslern ansåg att detta utgjorde en betydande försening som, trots att myndigheten under den aktuella perioden hade en hög arbetsbelastning, inte var acceptabel. (Se även avsnitt 4.2.)

Försäkringskassan har fått kritik för sin hantering av ett överklagande i ett anställningsärende. En sökande som hade fått besked om att hen inte hade gått vidare i anställningsprocessen gav in ett överklagande av ett eventuellt tillsättningsbeslut i ärendet. Något sådant hade dock inte fattats vid tidpunkten för sökandens överklagande. Efter att ett tillsättningsbeslut hade fattats och klagotiden löpt ut avvisade Försäkringskassan överklagandet med hänvisning till att det inte kommit in under klagotiden. Justitiekanslern konstaterade att endast överklaganden som kommit in för sent kan avvisas genom beslut och att myndigheten, när den mottog överklagandet, i vart fall borde ha förklarat för sökanden hur denne kunde ta till vara sina intressen i ärendet.

Åklagarmyndigheten har kritiserats för ett dröjsmål med att återkalla ett beslut om frysning. Sökanden i ärendet hade varit misstänkt i en förundersökning där det framkom att denne hade kryptovaluta på ett bankkonto i Litauen. Efter att domstol förordnat om kvarstad utfärdade åklagaren ett intyg om frysning av behållningen på kontot. Sökanden kom sedermera att frikännas av hovrätten som också hävde kvarstaden. Det dröjde dock cirka sex månader innan åklagaren därefter återkallade beslutet om frysning. Justitiekanslern uttalade att en sådan återkallelse borde ha skett redan i samband med att hovrätten hävde kvarstaden och att Åklagarmyndigheten förtjänade kritik för dröjsmålet.

4 SKADESTÅND INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	1 223	1 669	1 835
<i>Inkomna ärenden</i>	3 788	5 589	3 396
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	5 011	7 258	5 231
<i>Avgjorda ärenden</i>	3 827	6 047	3 567
<i>Utgående balans¹</i>	1 170	1 223	1 669

Av samtliga ärenden som kommit in under året har skadeståndsärenden utgjort 45 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för skaderegleringen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga tolv månader.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga fyra månader.

Av de under 2024 inkomna ärendena avsåg 2 344 anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen, 1 395 anspråk på ersättning enligt skadeståndslagen m.m. och på grund av felaktig personuppgiftsbehandling samt 32 under året inledda rättegångar.

När det gäller ersättning vid frihetsinskränkning fanns vid årsskiftet 22 ärenden som inte avslutats inom tidsmålet om fyra månader. Det är en ökning med 19 ärenden jämfört med förra året. En förklaring till ökningen är att ärendena har blivit mer komplexa och därmed mer resurskrävande. En annan förklaring är att antalet rättegångar som avser ersättning vid frihetsinskränkningar har ökat sedan förra året, vilket inneburit att mer resurser har behövt läggas på dessa ärenden.

Det uppsatta målet för skaderegleringen enligt skadeståndslagen m.m. uppnåddes i merparten av ärendena. Vid årsskiftet fanns 106 skaderegleringsärenden äldre än tolv månader. Det är en minskning med 96 ärenden jämfört med föregående år. En förklaring till minskningen är att myndigheten under året har vidtagit åtgärder för att effektivisera skaderegleringen och minska omloppstiderna. På så sätt har även fler äldre ärenden kunnat avgöras.

4.1 ERSÄTTNING ENLIGT FRIHETSBERÖVANDELAGEN

Anspråken på ersättning enligt frihetsberövandelagen utgjorde 28 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. Under 2024 avgjordes 2 195 sådana ärenden. Ersättning beviljades helt eller delvis i 83 procent av fallen.

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

Totalt betalades under året 94 429 tkr inklusive ombudskostnader och ränta ut i ersättning enligt frihetsberövandelagen, vilket har belastat utgiftsområde 4 anslaget 1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 143 ärenden under året. I 39 av dessa ärenden har den totala ersättningen överstigit 200 tkr. De högsta beloppen som under året har beslutats i ett ärende är 670 tkr, 665 tkr respektive 660 tkr, samtliga exklusive ränta.

Sedan den 1 juli 2022 kan ersättning enligt 2–4 §§ frihetsberövandelagen utmätas för fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Kronofogdemyndigheten har under året utmätt sådana fordringar i 219 ärenden till ett sammanlagt belopp om 6 529 tkr. Kronofogdemyndigheten har även utmätt ersättning för ombudskostnader till ett sammanlagt belopp om 842 tkr.

Justitiekanslern har, efter rekvisition, betalat ut 20 371 tkr till Polismyndigheten, en stor ökning jämfört med de senaste åren (15 690 tkr 2023 och 11 595 tkr 2022). Detta belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövandelagen, det vill säga ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp för de tre senaste åren.

	2024	2023	2022
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 195	2 622	2 493
<i>Ärenden där ersättning utbetalats</i>	1 828	2 273	2 246
<i>Utbetalt belopp tkr</i>	94 429	100 322	97 158
<i>Varav ombudskostnader tkr</i>	1 743	2 317	2 473

Styckkostnader

Verksamhetskostnaden gällande ärenden enligt frihetsberövandelagen uppskattas till tolv procent av den totala verksamhetskostnaden.

	2024	2023	2022
<i>Uppskattad verksamhetskostnad</i>	7 457 tkr	8 387 tkr	9 569 tkr
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 195	2 622	2 493
<i>Styckkostnad</i>	3 397 kr	3 199 kr	3 838 kr

4.2 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Utöver anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen och rättegångar (se avsnitt 4.3) registrerades under året 1 363 anspråk grundade på främst skadeståndslagen samt 32 anspråk grundade på påståenden om felaktig personuppgiftsbehandling. Justitiekanslern har under året avgjort 1 587 sådana skadeståndsärenden. Myndigheten har således avgjort fler ärenden än vad som kommit in.

Ersättning beviljades i 15 procent av fallen. Justitiekanslern har i dessa ärenden gett någon annan myndighet ansvar att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt 5 038 tkr exklusive ränta.

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas i avsnitt 7.

Styckkostnader

Verksamhetskostnaden gällande ärenden enligt skadeståndslagen m.m. uppskattas till 19 procent av den totala verksamhetskostnaden.

	2024	2023	2022
<i>Uppskattad verksamhetskostnad</i>	11 694 tkr	11 067 tkr	10 928 tkr
<i>Avgjorda ärenden</i>	1 587	1 279	1 042
<i>Styckkostnad</i>	7 368 kr	8 653 kr ¹	10 488 kr

Några intressanta skadeståndsärenden

Här redovisas några av de beslut som under 2024 har fattats inom skaderegleringen. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Kronofogdemyndigheten, skadestånd med anledning av att en bil sålts på exekutiv auktion trots att utmättningsbeslutet överklagats m.m. En person begärde skadestånd av staten på grund av ett felaktigt utmättningsbeslut. Efter att utmätningen hade överklagats till tingsrätten skrev personen till Kronofogdemyndigheten och uppgav att hen önskade att bilen inte skulle säljas. Skrivelsen skickades inte vidare till tingsrätten. Utmättningsbeslutet hävdades senare av tingsrätten. Vid den tidpunkten hade Kronofogdemyndigheten redan sålt bilen. Enligt Justitiekanslern låg det nära till hands att tolka skrivelsen som en begäran om inhibition av utmättningsbeslutet. Genom att inte vidarebefordra skrivelsen till tingsrätten ansågs myndigheten ha gjort sig skyldig till fel eller försummelse. Personen tillerkändes därför skadestånd motsvarande det pris som bilen sålts för.

Kronofogdemyndigheten, skadestånd på grund av försummelse i samband med en exekutiv auktion. En person begärde skadestånd av staten på grund av att hen inte kunde delta i en auktion avseende en bostadsrätt. Detta eftersom Kronofogdemyndigheten lämnat en felaktig kod för uppkoppling till auktionen. Det begärda skadeståndet avsåg den handpenning som personen betalat i samband med en tidigare auktion avseende samma bostadsrätt, men där köpet aldrig fullföljdes eftersom personen inte betalade den resterande delen av köpeskillingen. Justitiekanslern bedömde att tillhandahållandet av uppkoppling till auktionen hade skett vid myndighetsutövning och att det inträffade innefattade fel

---

¹ 2 086 ärenden som avgjordes 2023 och gällde samma fråga och hanterades tillsammans har i uträkningen räknats som ett ärende.

eller försummelse. Skadeståndet jämkades eftersom personen, genom att inte ha fullföljt köpet vid den första auktionen, själv bidragit till skadan.

Polismyndigheten, otillåten brottsprovokation i strid med artikel 6 Europakonventionen har läkts inom ramen för en rättegång. Vid prövningen av ett brottmål bedömde hovrätten att den tilltalade hade blivit utsatt för otillåten brottsprovokation i strid med artikel 6.1 i Europakonventionen. Som en följd av detta frikändes den tilltalade. Sedan personen vänt sig till Justitiekanslern och begärt ideellt skadestånd för den otillåtna brottsprovokationen, avlog Justitiekanslern anspråket. Som grund för beslutet anfördes att hovrätten inom ramen för rättegången hade beaktat den otillåtna brottsprovokationen genom att meddela en frikännande dom och att rättegången därmed – sedd som en helhet – levt upp till konventionens krav på en rättvis rättegång. Någon konventionsöverträdelse ansågs därför inte föreligga.

Förvaltningsrätten i Stockholm, rättegångsfel i mål om sanktionsavgift för överträdelser av EU:s marknadsmissbruksförordning. Kammarrätten hade beslutat att undanröja förvaltningsrättens domar och återförvisa målen till förvaltningsrätten för ny handläggning. Grunden för beslutet var att målen inte borde ha avgjorts av en förvaltningsrättsfiskal. En person ansökte om skadestånd bland annat med hänvisning till detta. Justitiekanslern bedömde att förvaltningsrättens bedömning av sin behörighet inte var uppenbart felaktig på ett sätt som gjorde att staten var skadeståndsskyldig. Något skadestånd betalades därför inte ut på denna grund. I samma beslut uttalade Justitiekanslern kritik mot Finansinspektionen för långsam handläggning (se även avsnitt 3.4).

Centrala studiestödsnämnden, handläggning av ansökan om studiemedel. En person begärde diskrimineringsersättning på den grunden att Centrala studiestödsnämnden vid två tillfällen hade krävt att ansökan om studiemedel skulle ges in via myndighetens hemsida, trots att personen till följd av en funktionsnedsättning saknade möjlighet att ge in ansökan på det sättet. Justitiekanslern konstaterade att anspråket, såvitt avsåg den ena av de två påtalade handlingarna, hade framställts för sent och därför var preskriberat i den delen. Avseende den andra handlingen ansåg Justitiekanslern att Centrala studiestödsnämndens hänvisning till hemsidan innebar att personen hade missgynnats och inte befunnit sig i en jämförbar situation med andra personer utan hens funktionsnedsättning. De åtgärder för tillgänglighet som hade krävts för att personen skulle kunna ge in en ansökan om studiemedel var sådana skäliga åtgärder för tillgänglighet i diskrimineringslagens mening som hade kunnat krävas av Centrala studiestödsnämnden. Personen hade därmed utsatts för diskriminering och tillerkändes viss diskrimineringsersättning.

Polismyndigheten, åtgärder i samband med en förundersökning har inte ansetts utgöra en överträdelse av statens positiva förpliktelser enligt artikel 8 i Europakonventionen. En person ansökte om skadestånd på den grunden att en förundersökning där hen var målsägande hade lagts ned för tidigt och att det dröjt nästan ett år innan hen delgetts information om nedläggningsbeslutet. Justitiekanslern konstaterade att medlemsstaterna har en positiv förpliktelse att effektivt utreda brott. Förpliktelsens innehåll och omfattning beror på vilken rättighet i konventionen som det underliggande brottet aktualiserar. I detta fall var det fråga om en inte alltför allvarlig fysisk attack i målsägandens hem som

bedömdes omfattas av artikel 8 (skydd för hem och privatliv m.m.). Justitiekanslern ansåg att beslutet att lägga ned förundersökningen och underlåtenheten att underrätta målsäganden om beslutet, inte innebar en sådan betydande brist att dessa omständigheter – sedda för sig eller tillsammans – utgjorde en överträdelse av statens positiva förpliktelser enligt artikel 8. Polismyndigheten fick dock kritik för att inte ha underrättat målsäganden om den nedlagda förundersökningen i strid med gällande författning (se även avsnitt 3.4).

Skatteverket, fråga om påförande av skattetillägg har skett i strid med legalitetsprincipen och utgjort en överträdelse av rätten till en rättvis rättegång m.m. Sökanden hade kapitalinkomster i form av så kallad carried interest som hen deklarerade som utdelning enligt bestämmelserna för okvalificerade andelar. Skatteverket beslutade genom eftertaxering att beskatta inkomsterna som utdelning på kvalificerade andelar, vilka beskattas med högre skattesats, och påförde sökanden skattetillägg. Sökanden överklagade utan framgång. Sökanden begärde skadestånd av staten motsvarande skattetillägget inklusive ränta och gjorde bland annat gällande att skattetillägget påförts utan stöd i lag, att rätten till en rättvis rättegång hade överträtts och att egendomsskyddet åsidosatts. Sökanden ansåg att det inte fanns stöd för den tolkning av rekvisitet ”verksam i betydande omfattning” i 57 kap. 4 § inkomstskattelagen som ledde till att hans andelar skulle anses vara kvalificerade. Enligt Justitiekanslern hade det inte kommit fram att Skatteverkets eller domstolarnas tolkning av den aktuella bestämmelsen inneburit något åsidosättande av legalitetsprincipen. Det fanns förutsättningar för skattetillägg eftersom sökanden bland annat underlåtit att lämna sådana uppgifter att det framgick att bolagen han fått utdelning från kunde anses utgöra fåmansföretag. Det påförda skattetillägget hade inte åsidosatt sökandens rätt till egendomsskydd. Skatteverkets eller domstolarnas prövning hade inte heller åsidosatt sökandens rätt till en rättvis rättegång. Anspråket avslogs därför.

Centrala studiestödsnämnden, långsam handläggning avseende ansökan om omställningsstudiestöd. En person ansökte om omställningsstudiestöd, som vid den tidpunkten var en helt ny form av studiestöd. Åtta månader senare fattade Centrala studiestödsnämnden beslut i ärendet. Personen begärde skadestånd av staten på grund av att handläggningstiden varit för lång. Justitiekanslern bedömde att handläggningen i och för sig var för långsam. Med beaktande av bland annat de förhållanden som förelåg i det inledande skedet av myndighetens hantering av den nya studiestödsformen var dröjsmålet dock inte oaktsamt. Anspråket avslogs därför.

Försvarsmakten, skadeståndsanspråk med anledning av PFAS-förorening av dricksvatten. I slutet av 2013 upptäcktes att dricksvattnet från ett vattenverk i en kommun innehöll mycket höga halter av PFAS. Föroreningen visade sig komma från en av Försvarsmaktens brandövningsplatser. Högsta domstolen fastställde genom rättsfallet ”PFAS” NJA 2023 s. 916 att det kommunala dricksvattenbolaget var ansvarigt för att kompensera dricksvattenkonsumenterna för personskador i form av förhöjda halter av PFAS i blodet. Ett stort antal personer begärde därefter ideell ersättning från staten med anledning av det inträffade för överträdelser av Europakonventionen. Justitiekanslern bedömde att den tioåriga preskriptionsfristen för sökandenas anspråk skulle räknas från december 2013 när vattenleveranserna från vattenverket stängdes av. Det innebar att anspråken var preskriberade. Anspråken avslogs därför.

Skatteverket, skadestånd med anledning av mervärdesskattskyldighet för en samfällighetsförening. Skatteverket beslutade att registrera en samfällighetsförening för mervärdesskatt. Med anledning av ett senare meddelat avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2024 ref. 10) avregistrerades föreningen för mervärdesskatt. Föreningen begärde skadestånd av staten på den grunden att den haft kostnader till följd av Skatteverkets beslut och tillbakadragande av mervärdesskatt. Justitiekanslern avslog anspråket. Även om Skatteverkets bedömning av föreningens mervärdesskattskyldighet senare visade sig vara felaktig ansåg Justitiekanslern att Skatteverket inte hade handlagt frågan på ett uppenbart oriktigt sätt.

4.3 RÄTTEGÅNGAR

Under året registrerades 32 nya ärenden där enskilda väckt skadeståndstalan mot staten vid domstol, vilket är en ökning sedan förra året. Av dessa avsåg 17 ärenden anspråk som dessförinnan hade prövats av Justitiekanslern. Åtta av de ärendena avsåg ersättning enligt frihetsberövandelagen och resterande nio avsåg beslut där anspråket prövats enligt andra bestämmelser. Övriga 15 ärenden avsåg anspråk där den enskilde vände sig direkt till domstol.

27 ärenden avslutades under året. I fem av dessa ärenden fick en annan myndighet i uppdrag att föra statens talan. I övriga 22 ärenden förde Justitiekanslern statens talan. I två av dessa ärenden träffades en förlikning. I ett ärende bifölls talan. Staten hade i det ärendet medgett skadeståndsyrkandet. I fem ärenden återkallade käranden sin talan. I 14 ärenden, varav två gällde frihetsberövandelagen, lämnades talan utan bifall eller avvisades helt eller delvis.

Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Några intressanta mål och tvister

Här redogörs för vissa av myndighetens skadeståndsrättsliga mål i domstol. Urvalet har skett utifrån vad som bedöms vara av principiell vikt eller annars av allmänt intresse.

Begränsningar av avdragsrätt för ränta och etableringsfriheten. Ett energibolag begärde skadestånd med drygt en miljard kronor grundat på både unionsrätten och skadeståndslagen. Huvudfrågan i målet var om staten är skadeståndsskyldig på den grunden att bolaget i strid med den unionsrättsliga etableringsfriheten har vägrats ränteavdrag. Tingsrätten ogillade bolagets talan. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut. Domen överklagades, men Högsta domstolen beslutade i maj 2024 att inte meddela prövningstillstånd.

Jämkning av ersättning vid vistelse i lägenhet med narkotika. En person väckte talan mot staten och begärde ersättning för lidande och förlorad arbetsförtjänst. Frågan i målet var om ersättningen skulle jämkas med hänsyn till att kärandens eget beteende föranlett frihetsberövandet. Staten åberopade att käranden genom att uppehålla sig i en lägenhet där han visste att det förvarades en större mängd narkotika hade tagit en medveten risk att bli misstänkt för allvarlig brottslighet. Tingsrätten avslog talan. Domen har fått laga kraft.

Jämkning av ersättning vid närvaro på en brottsplats. En person har väckt talan mot staten och begärt ersättning för lidande och förlorad arbetsförtjänst. Frågan i målet är om ersättningen ska jämkas med hänsyn till att kändens eget beteende föranlett frihetsberövandet. Staten har åberopat att kändens tagit en medveten risk att bli misstänkt för allvarlig brottslighet genom att bland annat färdas i en bil till och från en brottsplats. Tingsrätten biföll talan i frågan om lidandeersättning och angav att det beteende som staten åberopat inte hade varit avgörande för beslutet att frihetsberöva kändens. Domen har överklagats och hovrätten har meddelat prövningstillstånd.

Statens ansvar för obehöriga byten av premiepensionsfonder. En person har begärt skadestånd av staten för att det varit möjligt för obehöriga att med förfalskade blanketter flytta dennes fondandelar på Pensionsmyndighetens fondtorg för premiepension. Personen, vars fonder sedan tömdes i den så kallade Falcon Funds-härvan, har gjort gällande att Pensionsmyndigheten inte vidtagit tillräckliga förebyggande åtgärder för att förhindra obehöriga fondbyten. Staten ska därigenom ha överträtt Europakonventionens egendomsskydd. Tingsrätten avslog talan. Hovrätten har meddelat prövningstillstånd och huvudförhandling ska hållas i mars 2025.

Domstols handläggning av ett förvaltarekapsärende. En person har begärt skadestånd av staten med hänvisning till en tingsrätts handläggning av ett förvaltarekapsärende. Enligt talan har handläggningen av förvaltarekapsärendet varit behäftad med sådana brister att staten gjort sig skyldig till en överträdelse av kändens rätt till privatliv. Staten har motsatt sig talan endast i delar och medgett viss ersättning. Tingsrätten biföll talan men tillerkände kändens ett betydligt lägre belopp än vad som begärdes. Sedan kändens överklagat har hovrätten i januari 2024 höjt skadeståndet något. Hovrättens dom har överklagats till Högsta domstolen som har meddelat prövningstillstånd. Huvudförhandling hölls i februari 2025.

Mervärdesskatt på posttjänster. En bank begärde med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd. Målet rörde frågan om banken i strid med unionsrätten hade betalat mervärdesskatt på posttjänster. Bankens anspråk mot staten uppgick till knappt 550 miljoner kronor. Kändens talan avslogs i tingsrätten. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut. Domen överklagades, men Högsta domstolen beslutade i januari 2025 att inte meddela prövningstillstånd.

Rättegångskostnader i förvaltningsmål och rätten till en rättvis rättegång. En person som fick sitt yrkande om ersättning för rättegångskostnader avvisat av Högsta förvaltningsdomstolen väckte talan mot staten. Personen gjorde gällande att staten genom Högsta förvaltningsdomstolens beslut att avvisa i stället för att bifalla yrkandet hade överträtt rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen, unionsrätten och Europakonventionen. Personen begärde skadestånd alternativt ersättning för sina kostnader i Högsta förvaltningsdomstolen. Staten motsatte sig att det hade förekommit en överträdelse av rätten till en rättvis rättegång men medgav att det myndighetsbeslut som hade överklagats inom ramen för förvaltningsmålet innefattade en rättstillämpning som stred mot artikel 8 i Europakonventionen. Parterna träffade mot den bakgrunden en förlikning som innebar att personen

tillerkändes ersättning för kostnader som hen haft för att komma till sin rätt i förvaltningsmålet.

Bristande möjlighet att klaga på beslut om medicinering inom tvångsvård.

En person som vårdades inom ramen för rättspsykiatrisk vård gjorde gällande en överträdelse av rätten till skydd för privatliv enligt Europakonventionen. Grunden för talan var att ett beslut om tvångsmedicinering inte kan överklagas särskilt. Tingsrätten biföll talan och tillerkände käranden skadestånd. Hovrätten ändrade tingsrättens dom och avslog talan. Högsta domstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Skadeståndsgrundande fel att förbjuda verksamhet som utfärdade covidintyg. Ett bolag begärde knappt elva miljoner kronor i skadestånd. Enligt bolaget agerade Inspektionen för vård och omsorg felaktigt när myndigheten beslutade att, utan föregående föreläggande, förbjuda bolagets verksamhet för provtagning och intygsutfärdande gällande covid-19. Staten motsatte sig talan. Bolaget försattes senare i konkurs. Sedan konkursboet valt att inte inträda i processen och då bolaget inte avhört meddelade tingsrätten tredsdom. Genom domen avslogs bolagets talan. Domen har fått laga kraft.

Skyddet för privatlivet vid journalisters wallraffande. En person har begärt skadestånd med hänvisning till påståenden om att staten överträtt Europakonventionen med anledning av en dokumentär som spelats in och publicerats av Sveriges Television AB (SVT). Det har gjorts gällande att staten ansvarat för SVT:s handlande i samband med inspelningen och publiceringen av dokumentären och att detta handlande utgjort överträdelser av personens rättigheter enligt Europakonventionen. Vidare har det gjorts gällande att staten inte tillhandahållit ett tillräckligt skydd för dessa rättigheter. Tingsrätten bedömde att staten var skadeståndsskyldig. Hovrätten ändrade tingsrättens dom och avslog talan. Domen har överklagats till Högsta domstolen.

Krav på delgivning av revisionspromemorior före beslut om skattetillägg. Två bolag har begärt skadestånd med hänvisning till att bolagen inte fått del av Skatteverkets revisionspromemorior innan beslut om skattetillägg meddelats mot dem. Bolagen har i huvudsak gjort gällande att revisionspromemoriorna skulle ha delgetts dem och att den bristande delgivningen utgjort fel och försummelse enligt skadeståndslagen. De har även gjort gällande att deras rätt till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen har överträtts genom Skatteverkets och även domstolarnas hantering. Tingsrätten avslog bolagens talan. Domarna har överklagats till hovrätten.

Påstående om medverkan till brottsprovokation i utlandet. En person har begärt skadestånd för att staten i förhållande till denne ska ha överträtt Europakonventionens rättighetsskydd. I huvudsak har personen gjort gällande att svensk polis har medverkat till en otillåten brottsprovokation i utlandet och att staten därför bär ansvar för att denne felaktigt dömts för narkotikabrott där. Huvudförhandling ska hållas i oktober 2025.

Covidbegränsningar för nöjesparker. Ett bolag som bedriver en nöjespark har begärt drygt 50 miljoner kronor i skadestånd bland annat på grund av polisens beslut under coronapandemin om tillåtet antal deltagare på nöjesparkens teaterföreställningar. Staten har motsatt sig talan och huvudförhandling ska hållas under våren 2025.

Grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter om lagöverträdelser. En person har begärt skadestånd av staten med hänvisning till påståenden om att den svenska regleringen av yttrandefrihet inte är förenlig med rätten till personlig integritet enligt unionsrätten. Detta genom att staten har tillåtit personuppgiftsbehandling avseende lagföring av brott på en webbplats som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen och som därmed är undantagen från EU:s dataskyddsreglering. Staten har motsatt sig talan. Tingsrätten har vilandeförklarat målet i avvaktan på ett förhandsavgörande från EU-domstolen i ett parallellt pågående mål avseende samma webbplats.

Rättegångskostnader i förvaltningsmål. Ett privat sjukhus har begärt skadestånd alternativt ersättning för sina rättegångskostnader i ett förvaltningsmål som sjukhuset vunnit. I huvudsak har det gjorts gällande att avsaknaden av en möjlighet till ersättning för rättegångskostnader i ett förvaltningsmål strider mot rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen, unionsrätten och Europakonventionen. Staten har motsatt sig talan. Huvudförhandlingen ska hållas i juni 2025.

Statens ansvar för ett indraget tillstånd att bedriva personlig assistans. Ett bolag har begärt knappt 240 miljoner kronor i skadestånd. Enligt bolaget har Inspektionen för vård och omsorg agerat felaktigt när myndigheten dragit in bolagets tillstånd att bedriva personlig assistans. Staten har motsatt sig talan.

Statens ansvar för påstådd bristande implementering av EU:s mödravårdsdirektiv. Ett stort antal lärare har begärt diskrimineringsersättning alternativt skadestånd med hänvisning till att den svenska regleringen av graviditetsersättning inte är förenlig med unionsrätten. I huvudsak har de gjort gällande att den graviditetspenning som de fått enligt de svenska reglerna under coronapandemin har varit för låg. Staten har motsatt sig talan.

Anspråk enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Se uppdrag från regeringen, avsnitt 8.5.

5 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	31	30	51
<i>Inkomna ärenden</i>	310	288	338
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	341	318	389
<i>Avgjorda ärenden</i>	288	287	353
<i>Utgående balans¹</i>	55	31	30 ²
<i>Inledda förundersökningar</i>	33	30	19
<i>Väckta åtal</i>	3	2	2

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärenden utgjort fyra procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges bland annat följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för till exempel preskription och beslag inte ska överskridas.

I så gott som samtliga ärenden uppnåddes det uppsatta tidsmålet. Vid årsskiftet fanns fem ärenden äldre än en månad där beslut i frågan om förundersökning ska inledas inte fattats.

En stor del av anmälningarna beträffande yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp har avsett tre webbplatser som fått grundlagsskydd genom utgivningsbevis. Vidare har ett stort antal anmälningar avsett förtal på en webbplats där Justitiekanslern bedömt att åtal inte varit påkallat från allmän synpunkt.

5.1 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Förundersökningar

Justitiekanslern inledde under året förundersökning i 33 ärenden, varav 28 ärenden avsåg yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp. Av dessa samordnades tio respektive åtta och sex ärenden. Fyra förundersökningar från 2023 lades ned och ett avslutades med ett strafföreläggande. 13 förundersökningar från 2024 lades ned.³ Två åtal väcktes beträffande 20 ärenden, varav 13 ärenden från 2023 och nio från 2024. Övriga förundersökningar pågår fortfarande.

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans (för åren 2022 och 2024) beror på att vissa avgjorda ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot föregående årsredovisning följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

³ Varav en förundersökning inleddes av Polismyndigheten.

Under året inleddes förundersökning i två ärenden angående brott mot tystnadsplikten. Båda avsåg meddelarbrott. I ett ärende pågår förundersökningen fortfarande medan den andra lades ned.

Under året inleddes förundersökning i tre ärenden angående brott mot efterforskningsförbudet. I ett ärende pågår förundersökningen fortfarande. En förundersökning lades ned och åtal väcktes i ett ärende.

Bestämmelserna i 6 kap. 6 § yttrandefrihetsgrundlagen om ansvarsbefrielse för äldre material på webbplatser medförde att Justitiekanslern under året lade ned förundersökningar helt eller delvis i flera ärenden angående hets mot folkgrupp.

Rättegångar

Värmlands tingsrätt meddelade dom i ett mål angående tryckfrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg offentliggörandet av en flagga med nazistmotiv i form av en svastika. Tingsrätten dömde spridaren i enlighet med åtalet. Domen har fått laga kraft.

Justitiekanslern har väckt åtal vid Falu tingsrätt mot en ansvarig utgivare avseende yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet innehåller 38 åtalpunkter och avser tillhandahållande av artiklar och bilder med missaktande och/eller hotfullt innehåll på en webbplats. Målet är utsatt till huvudförhandling i februari 2025.

Justitiekanslern har väckt åtal vid Falu tingsrätt mot en ansvarig utgivare avseende yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet innehåller sju åtalpunkter och avser tillhandahållande av artiklar och bilder med missaktande eller hotfullt innehåll på en webbplats. Målet är utsatt till huvudförhandling i februari 2025.

Justitiekanslern har väckt åtal vid Stockholms tingsrätt för *brott mot efterforskningsförbudet*. Åtalet avser efterforskning av vem som lämnat uppgifter till en tidning för offentliggörande. Målet är utsatt till huvudförhandling i maj 2025.

6 RÄTTSHJÄLP INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	59	59	58
<i>Inkomna ärenden</i>	2 816	2 609	2 381
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	2 875	2 668	2 439
<i>Avgjorda ärenden</i>	2 805	2 604	2 367
<i>Utgående balans¹</i>	124	59	59
<i>Överklaganden</i>	89	108	157

Av samtliga ärenden som kommit in under året har rättshjälpsärenden utgjort 33 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp och underrättelser till Justitiekanslern (DVFS 2022:2) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bland annat om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av offentlig försvarare och vissa andra biträden, beslut om ersättning för merkostnader till distansbiträden och förhandsbesked avseende sådana kostnader samt beslut i första instans genom vilket en offentlig försvarare eller ett målsägandebiträde med flera har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 150 tkr inklusive mervärdesskatt.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges att Justitiekanslern ska bidra till en enhetlig rättspraxis samt en effektiv kontroll över utgifterna till rättsliga biträden.

Antalet ärenden om rättshjälp som kom in under 2024 har ökat med cirka åtta procent jämfört med året före. Justitiekanslern har överklagat beslut i 89 ärenden, varav två fall har avsett överklagande till högsta instans. Antalet överklaganden är färre än föregående år (108 stycken 2023), vilket bland annat kan förklaras av den mer restriktiva praxis när det gäller så kallade distansbiträden som de senaste två åren har kunnat skönjas hos domstolarna. Oaktat detta avsåg en stor del av överklagandena, liksom tidigare år, beslut om ersättning för merkostnader till just distansbiträden, inklusive beslut om förhandsbesked i sådana frågor. En förhållandevis stor andel av överklagandena har avsett ersättningsbeslut där den nedlagda tiden för arbete framstått som alltför för hög samt felaktigt tillerkända utlägg till rättsliga biträden.

Det förhållandevis höga antalet överklaganden torde ha bidragit till en effektiv kontroll över utgifterna till rättsliga biträden samt att upprätthålla domstolarnas mer restriktiva praxis. Under året har Justitiekanslern även överklagat beslut till

---

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att ärenden delats upp i flera vid överklagande och att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

högsta instans där ett behov av enhetlig praxis har bedömts föreligga. Justitiekanslern uppfyller alltså målen i verksamhetsplanen.

Under året avslutades 98 rättegångar i ärenden om rättshjälp. I 77 procent eller 75 av dessa ärenden bifölls Justitiekanslerns överklagande helt eller delvis. I 20 av ärendena avslogs Justitiekanslerns överklagande. I tre fall återkallade Justitiekanslern sitt överklagande.

Under året avslutades 94 ärenden där Justitiekanslern på begäran av domstolar och Rättshjälpsnämnden yttrat sig.

Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen har under året meddelat fyra avgöranden där Justitiekanslern överklagat eller inträtt som motpart avseende beslut om rättshjälp.

I ”Distansförvararen från Stockholm II” NJA 2024 s. 186 var fråga om vad som vid mycket allvarlig brottslighet ska anses vara särskilda skäl för att staten ska ersätta merkostnader som uppstår på grund av att den försvarare som den misstänkte önskat har sin verksamhet långt ifrån domstolsorten. Högsta domstolen fann att enbart det förhållandet att misstanken avser mycket allvarlig brottslighet, även om det skulle kunna bli fråga om livstids fängelse, inte utgör särskilda skäl för att staten ska ersätta merkostnaderna för en distansförvarare. Det krävs också att målet rymmer särskilt komplicerade frågor eller att det föreligger någon annan omständighet av tyngd.

I ”De advokatetiska skälen” (I och II) NJA 2024 s. 69 gällde frågan om en offentlig försvarare respektive ett rättshjälpsbiträde har rätt att särskilt överklaga ett beslut om avslag på en begäran om att bli entledigad i en situation där försvararen respektive biträdet har begärt att en ny försvarare respektive ett nytt rättshjälpsbiträde ska förordnas. I målet aktualiserades även frågan vilken betydelse advokatetiska skäl ska ges vid bedömningen av om ett byte ska medges. Högsta domstolen fann att ett sådant beslut får överklagas särskilt bara om framställningen syftar till ett byte av förordnat biträde och att det biträde som är förordnat har klagorätt åtminstone i de fall då de advokatetiska reglerna kräver ett frånträdan. Vidare fann Högsta domstolen att omständigheten att en advokat uppger att advokatetiska skäl kräver att han eller hon frånträder uppdraget bör väga mycket tungt vid bedömningen och i normalfallet utgöra skäl för ett byte. Mot denna bakgrund entledigade Högsta domstolen såväl den offentlige försvararen som rättshjälpsbiträdet från sina respektive uppdrag.

I HFD 2024 ref. 13 behandlades frågan om ett offentligt biträde i ett mål om beredande av vård enligt LVM har rätt till ersättning för tidsspillan och utlägg avseende en resa till sin huvudman för inställelse vid muntlig förhandling via videolänk, när kammarrätten har kallat biträdet att närvara från en annan plats än den som huvudmannen har kallats till. Högsta förvaltningsdomstolen uttalade att avgörande för frågan om ett offentligt biträde ska tillerkännas begärd ersättning är om de åtgärder som biträdet har vidtagit är sådana som uppdraget krävt. Med hänvisning till vad målet rörde och att huvudmannen gett uttryck för starka önskemål om att få delta vid förhandlingen tillsammans med biträdet fann Högsta

förvaltningsdomstolen att uppdraget krävt att biträdet deltagit vid sin klients sida. Biträdet fick därför bifall till sin begäran om ersättning för tidsspillan och utlägg.

I Högsta domstolens mål nr Ö 4905-23 var fråga om en ansökan om resning alternativt domvilla. En hovrätt hade vid bestämmande av ersättning för en offentlig försvarare förbisett det förhållandet att tingsrätten tillämpat fel taxa för tidsspillan och utelämnat ersättning för mervärdesskatt. Högsta domstolen beviljade resning och ändrade den tillerkända ersättningen.

Högsta domstolen har under året beslutat att inte bevilja prövningstillstånd avseende två beslut om rättshjälp som Justitiekanslern överklagat.

I Högsta domstolens mål nr Ö 3895-24 var fråga om en försvarare som underlåtit att till rätten anmäla intressekonflikt av vårdslöshet eller försumlighet vållat staten kostnader. Högsta domstolen beslutade i november att inte meddela prövningstillstånd.

Högsta domstolens mål nr Ö 880-24 gällde i vilken utsträckning omfattningen av ett brottmål kan motivera att timersättningen för arbete utgår med ett högre belopp än timkostnadsnormen, hur omfattande ett brottmål i ett sådant fall ska vara och vilka omständigheter som ska ligga till grund för bedömningen av vad som, i stället för timkostnadsnormen, utgör skälig timersättning. Högsta domstolen beslutade i september att inte meddela prövningstillstånd.

7 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	3	2	0
<i>Inkomna ärenden</i>	5	1	4
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	8	3	4
<i>Avgjorda ärenden</i>	1	0	2
<i>Utgående balans</i>	7	3	2

Rättegångar i ärenden angående skadestånd, tryck- och yttrandefrihet samt rättshjälp redovisas under respektive avsnitt. I detta avsnitt redovisas övriga rättegångar som bland annat kan avse avtalstvister och äganderättstvister.

Under året inkom fem övriga rättegångar, vilket redovisas nedan.

SAS AB mot staten. Under 2020 godkände Europeiska kommissionen ett statligt stöd till SAS AB. Efter att en konkurrent överklagat godkännandebeslutet ogiltigförklarade Tribunalen godkännandet, varefter vissa stöd villkor ändrades och ett nytt godkännandebeslut fattades. SAS AB har väckt en negativ fastställsetalan mot staten för att få prövat om bolaget är skyldigt att betala ränta på stödet för den tid som bolaget hade tillgång till stödet trots att godkännandet hade ogiltigförklarats. Tvisten omfattar också frågan om hur en sådan eventuell ränta ska beräknas. Parterna är överens om att tingsrätten bör begära förhandsavgörande från EU-domstolen gällande de frågor som aktualiseras i målet.

Sirges sameby, Unna Tjerusj sameby, Rans sameby och Baste Čearru sameby mot staten. Samebyarna har stämt staten och bland annat yrkat att tingsrätten ska fastställa att samebyarna i förhållande till staten har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske inom samebyarnas byområden ovanför odlingsgränsen. Staten har motsatt sig samebyarnas talan. Till stöd för detta har staten anfört att det inte kan uteslutas att det förekommit konkurrerande markanvändning på området under den tid samebyarna gör gällande att hävden upparbetats och att någon rätt för samebyarna att upplåta rätten till jakt och fiske till andra därmed inte föreligger. Staten har i januari 2025 utvecklat svaromålen.

7.1 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar, även sådana som redovisas under andra avsnitt, har under året uppgått till 4 509 tkr.

Under 2024 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 4 728 tkr inklusive ränta. Av detta avser 3 093 tkr respektive 1 140 tkr inbetalningar av rättegångskostnader inklusive ränta i två omfattande mål.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

	2024	2023	2022
<i>Ingående balans</i>	78	62	71
<i>Inkomna ärenden</i>	394	451	464
<i>Antal ärenden att handlägga</i>	472	513	535
<i>Avgjorda ärenden</i>	401	431	455
<i>Utgående balans¹</i>	70	78	62 ²

Av samtliga ärenden som kommit in under året har övriga ärenden utgjort fem procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Integritet, Justitiekanslerns egen verksamhet, Advokatärenden, Remisser, Uppdrag från regeringen, Skrivelser till regeringen samt Rättegångar där staten inte har blivit förelagd att avge svaromål.

8.1 INTEGRITET

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182).

När Integritetsskyddsmyndigheten expedierar beslut enligt de nämnda lagarna ska en kopia av besluten överlämnas till Justitiekanslern som får överklaga sådana beslut för att ta till vara allmänna intressen. Under året inkom 36 ärenden. Inget ärende överklagades.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 176 ärenden registrerats under året.

8.3 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda.

¹ Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avslutade ärenden öppnats på nytt.

² Avvikelsen gentemot 2022 års årsredovisning följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

8.4 REMISSER

Under året har 109 remisser kommit in och 102 remissyttranden avgetts. 25 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Flera av remissyttrandena har lagts ut på Justitiekanslerns webbplats under året. Ett urval är följande.

- Betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (SOU 2023:69)
- Promemorian Säkerhetszoner – ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)
- Betänkandet Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78)
- Slutbetänkandet En mer rättssäker och effektiv domstolsprocess (SOU 2024:51)
- Betänkandet Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet (SOU 2024:52)
- Betänkandet En översyn av 23 kap. brottsbalken (SOU 2024:55)

8.5 UPPDRAG FRÅN OCH SKRIVELSER TILL REGERINGEN

Justitiekanslern har sedan 2003 regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna. Justitiekanslern har under året företrätt Sverige vid två möten. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

Justitiekanslern har sedan 2021 regeringens uppdrag att bevaka statens rätt i ett skiljeförfarande. Ett kinesiskt bolag har initierat skiljeförfarandet mot Sverige vid ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes) under åberopande av ett bilateralt investeringsskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Bolaget har påstått att Sverige överträtt investeringsskyddsavtalet genom att vissa villkor ställts upp vid en auktion här i landet av frekvenser i 5G-nätet. Anspråket uppgavs inledningsvis uppgå till åtminstone 5,2 miljarder kronor. Justitiekanslern har inte godtagit kravet. Under året har Justitiekanslern hemställt att regeringen skulle besluta om undantag från sekretess för vissa uppgifter. Regeringen har bifallit hemställan, men uppställt vissa villkor. Under året har vidare fortsatt skriftväxling skett och en muntlig förhandling har genomförts.

9 KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Att arbeta hos Justitiekanslern är attraktivt och kvalificerade personer söker lediga anställningar här.

Justitiekanslern deltar varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det så kallade Stockholmspaketet. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om kommande vakanser och om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på andra myndigheter inom rättsväsendet.

Personalomsättningen har varit förhållandevis normal under året. 13 personer, varav justitiekanslern, en byråchef, fyra föredragande, tre jurister och en timanställd juridikstudent avslutade sina anställningar här. Tre föredragande påbörjade sina anställningar under året. Vidare har nio föredragande rekryterats, vilka påbörjar sina respektive anställningar under 2025.

Från och med i år har myndigheten åter kontinuerligt tre notarier i tjänst som fullgör de första sex månaderna av sin notariemeritering hos Justitiekanslern, så kallade pakettjänster.

Regelmässigt brukar ett antal personer vara tjänstlediga på grund av föräldraledighet eller för provande av annan anställning. Under året har elva personer varit tjänstlediga i vart fall en del av året.

Antalet årsarbetskrafter uppgick under 2024 till 48. Vid utgången av 2024 var 35 kvinnor och 16 män anställda på myndigheten.

Tabell 1

Balanserade, inkomna och avgjorda ärenden 2024

GRUPPNR	Ing bal 2024 ¹	Ink 2024	Ink 2023	Ink 2022	Avgj 2024	Avgj 2023	Avgj 2022	Utg bal 2024 ²
TILLSYN	29	1 120	1 072	1 026	1 106	1 082	1 039	38
Anmälan från enskild	22	505	463	528	490	469	536	28
Anmälan från myndighet	0	0	0	1	0	0	1	0
Oklara skrivelser och anspråk	7	350	354	246	354	353	245	7
Initiativärenden	0	0	2	3	0	5	6	0
Tillsynsprojekt	0	0	0	1	0	0	4	0
Inspektioner	0	0	0	0	0	0	0	0
Ansvarsnämnder	0	34	30	27	32	32	26	2
Ärendeförteckningar	0	231	223	220	230	223	221	1
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	31	310	288	338	288	287	353	55
Tryck- och yttrandefrihet	15	279	262	322	270	262	326	20
Radio- och tv-lagen	0	0	0	1	0	1	0	0
Inledda förundersökningar	15	20	25	14	17	19	14	14
Rättegångar	1	11	1	1	1	5	13	21
SKADESTÅND	1 223	3 788	5 589	3 396	3 827	6 047	3 567	1 170
Frihetsberövandelagen	404	2 222	2 098	2 081	2 073	2 483	2 394	542
Personuppgiftsbehandling	41	32	55	44	58	49	53	20
Skadeståndslagen	714	1 357	3 253	1 134	1 523	3 309	988	543
Säkerhetskontroll	5	6	6	1	6	6	1	5
Rättegångar	44	32	28	27	27	51	26	48
Återkrav frihetsinskränkning	1	2	2	0	2	1	0	1
Omprövning frihetsinskränkning	12	122	137	103	122	139	99	11
Samråd myndigheter	2	15	10	6	16	9	6	0
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	3	5	1	4	1	0	2	7
INTEGRITET	1	36	61	50	36	60	51	1
Kreditupplysningslagen	0	10	10	2	9	10	3	1
Inkassolagen	1	26	51	48	27	50	48	0
ÖVRIGT	77	358	390	414	365	371	404	69
JK:s egen verksamhet	54	176	209	217	190	193	200	41
Advokatärenden	3	51	52	61	51	51	63	2
Remisser	19	109	98	100	102	95	105	25
Uppdrag från regeringen	1	2	3	2	3	2	3	0
Skrivelser till regeringen	0	0	0	0	0	0	0	0
Rättegångar utan svaromål	0	20	28	34	19	30	33	1
RÄTTSHJÄLP	59	2 816	2 609	2 381	2 805	2 604	2 367	124
Rättshjälp ersättning	6	2 644	2 418	2 122	2 613	2 417	2 106	87
Begäran om yttrande	21	87	84	106	94	82	111	15
Rättegångar	32	85	107	153	98	105	150	22
SUMMA	1 423	8 433	10 010	7 609	8 428	10 451	7 783	1 464

¹ Avvikelser gentemot tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

² Avvikelsen mellan summan av ingående balans plus inkomna ärenden minus avgjorda ärenden och utgående balans beror på att vissa avgjorda ärenden öppnats på nytt eller klassificerats om.

Tabell 2

Inkomstår för den utgående balansen av ärenden 2024

	2014	2021	2022	2023	2024	Summa
TILLSYN	0	0	0	4	34	38
Anmälan från enskild				3	25	28
Oklara skrivelser och anspråk				1	6	7
Initiativärenden						0
Tillsynsprojekt						0
Inspektioner						0
Ansvarsnämnder					2	2
Ärendeförteckningar					1	1
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	16	40	56
Tryck- och yttrandefrihet					22	22
Radio- och tv-lagen						0
Inledda förundersökningar				16	18	34
Rättegångar						0
SKADESTÅND	1	4	7	119	1 039	1 170
Frihetsberövandelagen					542	542
Personuppgiftsbehandling				4	16	20
Skadeståndslagen			2	99	442	543
Säkerhetskontroll				1	4	5
Rättegångar	1	4	5	15	23	48
Återkrav frihetsinskränkning					1	1
Omprovning frihetsinskränkning					11	11
Samråd myndigheter						0
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR	0	0	1	1	5	7
INTEGRITET	0	0	0	0	1	1
Kreditupplysningslagen					1	1
Inkassolagen						0
ÖVRIGT	0	1	1	4	63	69
JK:s egen verksamhet		1	1	4	35	41
Advokatärenden					2	2
Remisser					25	25
Uppdrag från regeringen						0
Skrivelser till regeringen						0
Rättegångar utan svaromål					1	1
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	1	123	124
Rättshjälp ersättning					87	87
Begäran om yttrande					15	15
Rättegångar				1	21	22
SUMMA	1	5	9	145	1 305	1 465

Tabell 3

Resultatindikatorer utifrån Justitiekanslerns mål för handläggningstider per den 31 december 2024, enligt myndighetens verksamhetsplan för 2024

Ärendekategori	Mål	Antal ärenden där målet ej uppfylls			Antal avgjorda ärenden totalt ¹		
		2024	2023	2022	2024	2023	2022
TILLSYN							
Remittering eller utredning krävs	Avslutas inom 10 månader	3	3	1	12	10	28
Enkla	Avslutas inom 1 månad	4	1	2	478	459	508
Ärendeförteckningar	Avslutas senast 30 juni	0	0	0	199	195	194
Tillsynsprojekt	Avslutas inom tre månader efter att underlag inhämtats	0	0	3	0	0	4
Inspektioner	Avslutas inom 6 veckor efter inspektionen	0	0	0	0	0	0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET							
	Beslut fattas inom 1 månad	5	6	3	270	263	326
SKADESTÅND							
Anspråk enligt skadeståndslagen m.m. (klassificering 4.2, 4.3.1, 4.3.2 och 4.4)	Avslutas inom 12 månader	106	202	179	1 587	3 364	1 042
Anspråk enligt frihetsberövandelagen (inklusive omprövningar)	Avslutas inom 4 månader	22	3	133	2 195	2 622	2 493

¹ Ärenden som avslutas tidigare än tidigare årsredovisningar följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	143 045	87 810
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	5	12
Intäkter av bidrag		196	161
Finansiella intäkter	3	-32	48
Summa		143 214	88 031
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-53 784	-51 021
Kostnader för lokaler		-7 090	-6 918
Övriga driftkostnader	5	-81 605	-29 174
Finansiella kostnader	6	-168	-50
Avskrivningar och nedskrivningar		-567	-867
Summa		-143 214	-88 031
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7	90 773	89 860
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	7 154	9 333
Finansiella intäkter		117	1 266
Lämnade bidrag	9	-95 501	-100 271
Saldo		2 543	188
Årets kapitalförändring	10	2 543	188

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	53	91
Summa		53	91
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	436	580
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	2 195	353
Summa		2 631	933
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	15	4 391	764
Övriga kortfristiga fordringar	16	4 582	2 012
Summa		8 973	2 775
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17	2 746	2 512
Upplupna bidragsintäkter	18	150	-
Summa		2 896	2 512
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	17 412	6 836
Summa		17 412	6 836
Kassa och bank			
Kassa och bank		1	-
Summa		1	0
SUMMA TILLGÅNGAR		31 966	13 148
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	20	1 997	1 808
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	2 543	188
Summa		4 539	1 997
Avsättningar			
Övriga avsättningar	21	65	-
Summa		65	0
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	2 684	1 024
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	13 803	3 533
Leverantörsskulder		407	1 154
Övriga kortfristiga skulder	24	912	1 286
Summa		17 807	6 997

Periodavgränsningsposter				
Upplupna kostnader	25	9 556	4 155	
Summa		9 556	4 155	
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER			31 966	13 148
Ansvarsförbindelser				
Övriga ansvarsförbindelser	26	5 750 000	6 790 000	
Summa		5 750 000	6 790 000	

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ingående över- förings- belopp	Årets till- delning enligt reglerings- brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse							
6:2 Justitiekanslern (Ramanslag)							
ap.1 Justitiekanslern (ram)	27	-4 571	68 072	0	63 501	-61 578	1 922
ap.2 Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringsskyddsavtal (ram)	28	-2 050	94 300	0	92 250	-77 531	14 719
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet							
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (Ramanslag)							
ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (ram)	29	3 275	90 987	-3 275	90 987	-94 709	-3 722
Summa		-3 347	253 359	-3 275	246 737	-233 818	12 919

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § förordningen om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 3 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari.

Periodavgränsningsposter

För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns på 25 tkr.

Kostnadsräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2023, 55 tkr, har år 2024 varit oförändrad.

Ersättningar för rättegångskostnader

Ersättning för rättegångskostnader i ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern bokförs som erhållna medel i transfereringsavsnittet.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen ändå klassas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången kan tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	System, applikationer och licenser Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och andra tekniska anläggningar
10 år	Övriga inventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

	Ersättning i tkr
Daniel Kjellgren, byråchef t.o.m. 2024-09-01, myndighetschef fr.o.m. 2024-09-02 Styrelsesuppleant i Gun Gallery AB	1 231
Marie Heidenborg, myndighetschef t.o.m. 2024-09-01	1 099
Anna Falk, byråchef	1 190
Anneli Skoglund, byråchef	1 163
Martin Mörk, byråchef	1 189

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2024	2023
Totalt	1,8	2,6
Andel 60 dagar eller mer	14,3	32,0
Kvinnor	1,4	2,5
Män	2,9	2,8
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	1,1	2,2
Anställda 50 år -	4,7	4,1

Sjukfrånvaro för gruppen 29 år eller yngre lämnas inte eftersom antalet anställda är under tio personer.

NOTER
(tkr)
Resultaträkning

Not 1	Intäkter av anslag	2024	2023
	Intäkter av anslag	143 045	87 810
	Summa	143 045	87 810
	Utgifter i anslagsredovisningen	-233 818	-177 670
	Saldo	-90 773	-89 860
	Anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. redovisas i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.	90 773	89 860
	Summa	90 773	89 860

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2024	2023
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter	5	12
	Summa	5	12

Not 3	Finansiella intäkter	2024	2023
	Övriga finansiella intäkter	-32	48
	Summa	-32	48

Årets utfall har ett negativt tecken eftersom en orealiserad kursvinst värderades till ett högre belopp på balansdagen år 2023 än vad den realiserade kursvinsten blev.

Not 4	Kostnader för personal	2024	2023
	Lönekostnader (exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	-32 721	-30 749
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	-768	-287
	Sociala avgifter	-20 040	-19 336
	Övriga kostnader för personal	-1 023	-937
	Summa	-53 784	-51 021

Not 5	Övriga driftkostnader	2024	2023
	Resor, representation, information	-508	-882
	Köp av varor	-215	-392
	Köp av tjänster	-7 801	-6 270
	Advokat- och expertkostnader i samband med rättegångar	-73 002	-21 533
	Övrigt	-80	-98
	Summa	-81 605	-29 174

Kostnader för advokater och experter i samband med rättegångar har ökat väsentligt jämfört med föregående år. Detta beror på ökat behov av tjänsterna i samband med en investeringstvist, i vilken det under året har skett skriftväxling och genomförts en muntlig förhandling.

Not 6	Finansiella kostnader	2024	2023
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-51	-50
	Övriga finansiella kostnader	-117	0
	Summa	-168	-50

Not 7	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2024	2023
	Avser medel från anslag utgiftsområde 4 1:12 anslagspost 1 för finansiering av kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	90 773	89 860
	Summa	90 773	89 860

Not 8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2024	2023
	Ersättningar för rättegångskostnader som erhållits från motparter	4 611	9 145
	Periodiseringskonto, erhållna ersättningar	2 543	188
	Summa	7 154	9 333

Periodiseringsposten avser årets förändring av värdereglerade fordringar avseende ersättningar för rättegångskostnader som ligger hos Kammarkollegiet. Ersättningarna har inte avräknats anslaget.

Not 9	Lämnade bidrag	2024	2023
	Lämnade medel till myndigheter för ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder	-20 371	-15 785
	Ersättning vid frihetsinskränkning m.m.	-75 130	-84 486
	Summa	-95 501	-100 271

Not 10 Årets kapitalförändring	2024	2023
Värdering regressfordringar	2 543	188
Summa	2 543	188

Balansräkning

Not 11 Balanserade utgifter för utveckling	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	205	205
Summa anskaffningsvärde	205	205
Ingående ackumulerade avskrivningar	-205	-205
Summa ackumulerade avskrivningar	-205	-205
Utgående bokfört värde	0	0

Not 12 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 017	929
Årets anskaffningar	0	113
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-25
Summa anskaffningsvärde	1 017	1 017
Ingående ackumulerade avskrivningar	-926	-742
Årets avskrivningar	-38	-209
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	25
Summa ackumulerade avskrivningar	-964	-926
Utgående bokfört värde	53	91

Not 13 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 170	3 703
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-14	-533
Summa anskaffningsvärde	3 156	3 170
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 590	-2 979
Årets avskrivningar	-144	-144
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	14	533
Summa ackumulerade avskrivningar	-2 720	-2 590
Utgående bokfört värde	436	580

Not 14 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	6 960	7 210
Årets anskaffningar	2 227	35
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-1 109	-285
Summa anskaffningsvärde	8 077	6 960
Ingående ackumulerade avskrivningar	-6 606	-6 377
Årets avskrivningar	-386	-514
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 109	285
Summa ackumulerade avskrivningar	-5 883	-6 606
Utgående bokfört värde	2 195	353

Not 15 Fordringar hos andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
Fordran ingående mervärdesskatt	4 391	764
Summa	4 391	764

Fordran för ingående mervärdesskatt är högre än föregående år på grund av att ett antal större leverantörsfakturor erhållits under årets sista momsperiod, som i sin tur genererat en momsfordran.

Not 16 Övriga kortfristiga fordringar	2024-12-31	2023-12-31
Fordringar hos anställda	41	14
Övriga fordringar	1	1
Nominell fordran rättegångskostnader	5 115	2 687
Reservation för osäker fordran	-575	-691
Summa	4 582	2 012

Fordringar avseende rättegångskostnader avser ärenden där statens motpart tilldömts att ersätta Justitiekanslern för rättegångskostnader men där myndigheten ännu inte erhållit betalning och fordran har överlämnats till Kammarkollegiet.

Not 17 Förutbetalda kostnader	2024-12-31	2023-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	1 670	1 652
Övriga förutbetalda kostnader	1 076	860
Summa	2 746	2 512

Not 18 Upplupna bidragsintäkter	2024-12-31	2023-12-31
Regeringskansliet	150	0
Summa	150	0

Not 19 Avräkning med statsverket	2024-12-31	2023-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	5 735	6 839
Redovisat mot anslag	233 818	177 670
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-227 265	-178 773
Fordringar /Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	12 289	5 735
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	55	55
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	55	55
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	1 046	-174
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	21 696	17 319
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-244 939	-194 872
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	227 265	178 773
Övriga fordringar /skulder på statens centralkonto	5 068	1 046
Summa Avräkning med statsverket	17 412	6 836

Not 20 Myndighetskapital

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträk- ningen	Summa
Ingående balans 2024	1 808	188	1 997
Föregående års kapitalförändring	188	-188	0
Årets kapitalförändring	0	2 543	2 543
Summa årets förändring	188	2 355	2 543
Utgående balans 2024	1 997	2 543	4 539

Not 21 Övriga avsättningar	2024-12-31	2023-12-31
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	0	378
Årets förändring	65	-378
Utgående balans	65	0

Myndigheten har inte planerat att nyttja avsättningen nästkommande år.

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret	2024-12-31	2023-12-31
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	1 024	1 744
Under året nyupptagna lån	2 227	147
Årets amorteringar	-567	-867
Utgående balans	2 684	1 024
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	3 000	2 000

Not 23 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2024-12-31	2023-12-31
Utgående mervärdesskatt	12 225	1 825
Arbetsgivaravgifter	830	838
Leverantörsskulder andra myndigheter	749	853
Övrigt	0	17
Summa	13 803	3 533

Skulden för den utgående mervärdesskatten har ökat på grund av att stora leverantörsfakturor som redovisats med omvänd mervärdesskatt inkommit under årets sista momsperiod.

Not 24 Övriga kortfristiga skulder	2024-12-31	2023-12-31
Personalens källskatt	912	1 286
Summa	912	1 286

Not 25 Upplupna kostnader	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 389	3 815
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	821	87
Upplupna kostnader avseende investeringstvist	2 661	96
Upplupna kostnader avseende skaderegleringar	2 590	0
Övriga upplupna kostnader	94	157
Summa	9 556	4 155

Jämförelsetalen har korrigerats.

Not 26 Övriga ansvarsförbindelser	2024-12-31	2023-12-31
Anspråk enligt ett bilateralt investeringskyddsavtal mellan Sverige och Kina. Regeringen har uppdragit åt JK att bevaka statens rätt i fråga om ett kinesiskt bolag som anhängiggjort en investeringstvist enligt nämnda avtal. Bolagets anspråk angavs initialt uppgå till 5,2 miljarder kronor för tiden 2021–2025 med noteringen att den slutliga skadan kommer att bli avsevärt högre. Staten har inte godtagit kravet.	5 200 000	5 200 000
Anspråk på ersättning med anledning av erlagd mervärdesskatt på posttjänster. En bank begär med stöd av unionsrätten återbetalning av skatt alternativt unionsrättsligt skadestånd från staten på grund av brister i svensk lagstiftning. Bankens anspråk mot staten uppgår till knappt 550 miljoner kronor samt ränta. Staten bestrider bankens talan. Kärandens talan ogillades i tingsrätten. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut. Domen överklagades, men Högsta domstolen beslutade i januari 2025 att inte meddela prövningstillstånd.	550 000	550 000
Ett energibolag begärde skadestånd av staten för att bolaget hade vägrats ränteavdrag på grund av lagstiftning som stått i strid med unionsrätten. Tingsrätten ogillade bolagets talan. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut. Högsta domstolen beslutade i maj 2024 att inte meddela prövningstillstånd. Ärendet är avslutat.	0	1 040 000
Summa	5 750 000	6 790 000

Anslagsredovisning

Not 27 Uo 01 6:2 ap.1

Justitiekanslern

Då Justitiekanslern förra året nyttjande anslagskrediten med 4 571 tkr har årets disponibla medel minskats med motsvarande belopp.

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut (Ju2024/01368) beviljats en utökad anslagskredit från 1 907 tkr till 2 042 tkr vilket motsvarar 3 % av årets tilldelning. Krediten har inte nyttjats.

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut 2024-06-20 (Ju2024/01368) tilldelats ytterligare 4 500 tkr.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 28 Uo 01 6:2 ap.2

Uppdrag att bevaka statens rätt i ingångna investeringskyddsavtal

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut (Ju2024/01368) beviljats en utökad anslagskredit från 690 tkr till 2 829 tkr vilket motsvarar 3 % av årets tilldelning. Krediten har inte nyttjats.

Justitiekanslern har enligt regeringsbeslut 2024-06-20 (Ju2024/01368) tilldelats ytterligare 71 300 tkr.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 29 Uo 04 1:12 ap.1

Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Justitiekanslern har en indragning motsvarande hela det ingående överföringsbeloppet om 3 275

Myndigheten har en beviljad anslagskredit på 4 549 tkr. Under 2024 har myndigheten nyttjat 3 722 tkr av krediten.

Anslaget är icke räntebärande.

Skadestånd enligt frihetsberövdalagen	2024	2023
1. Ersättning vid frihetsinskränkning	92 686	96 674
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	1 743	2 317
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	0	1 331
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	499	0
2. Kostnader i samband med statens rättegångar	4 509	1 801
3. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
4. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-4 728	-10 411
	94 709	91 712

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	3 000	2 000	3 000	3 000	3 000
Utnyttjad	2 684	1 024	1 744	2 148	2 297
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	5	12	16	9	9
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.1	2 042	4 629	1 671	1 597	1 576
Utnyttjad	0	4 571	1 527	0	0
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.2	2 829	3 457	0	750	-
Utnyttjad	0	2 050	0	0	-
Beviljad kredit anslag 04 1:12 ap.1	4 549	2 849	1 199	1 199	1 199
Utnyttjad	3 722	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap.1	1 922	0	0	1 865	945
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap.2	14 719	0	12 800	20 696	-
Anslagssparande anslag 04 1:12 ap.1	0	3 275	3 932	21 959	6 938
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	48	46	44	40	38
Medelantalet anställda (st)*	55	54	52	46	47
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 968	1 894	1 507	1 417	1 528
Kapitalförändring					
Årets	2 543	188	1 315	-114	-406
Balanserad	1 997	1 808	494	607	1 014

*I beräkningen av medelantalet anställda ingår tjänstledig personal.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2024-02-21

Daniel Kjellgren
Tillförordnad justitiekansler